

pod red. J. Michalewicza,

Wstęp z: Inwentarz akt wydziałów i studiów Uniwersytetu Jagiellońskiego 1850-1939 (1954),
Kraków 1997, s. 285-292.

WANDA BACZKOWSKA

STUDIUM ROLNICZE UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO (1890—1923)

I. Zarys dziejów studium i organizacja nauczania. Kancelaria i opis zespołu

I. 1. Zarys dziejów studium i organizacja nauczania

Geneza Studium Rolniczego UJ sięga 1868 r. kiedy to Krakowskie Towarzystwo Rolnicze opracowało memoriał, domagając się od oświatowych władz *urządzenia przy obu uniwersytetach krajowych w Krakowie i we Lwowie, osobnych zakładów dla uzupełnienia umiejętnego wykształcenia rolników*¹. Wniosek ten wielokrotnie odtąd ponawiany przez stowarzyszenia rolnicze z terenu Galicji i żywo dyskutowany na łamach czasopism fachowych, uzyskał w 1875 r. życzliwie poparcie Rady Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dopiero 22 V 1880 r., głównie dzięki staraniom prof. E. Janczewskiego, powołano w uniwersytecie specjalną komisję, celem opracowania szczegółowego projektu organizacji *Oddziału Rolniczego*. Memoriał w tej sprawie Wydział Filozoficzny UJ wysłał 18 II 1881 r. do Wiednia. Mimo braku reakcji ze strony Ministerstwa Wyznań i Oświaty, myśl uruchomienia przy UJ studiów rolniczych stała się w latach 1885–1889 podstawą szerokiej dyskusji społecznej, zyskując coraz większe grono zwolenników, zarówno w środowisku polskich stowarzyszeń rolniczych, jak i w kręgu profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego np. Emila Godlewskiego, Edwarda Janczewskiego, Józefa Rostafińskiego. Zgodnemu współdziałaniu obu środowisk przypisać należy podjętą na wniosek F. Mycielskiego 15 I 1889 r., uchwałę sejmiku krajowego, wzywającą rząd do utworzenia Studium Rolniczego w ramach Uniwersytetu Jagiellońskiego. W ślad za tą

¹ Nauczanie agronomii i zasad prowadzenia gospodarstwa rolnego w Uniwersytecie Jagiellońskim sięgają czasu projektu Hugona Kołłątaja (1776) czy planów z 1816 r. F. Radwańskiego utworzenia Instytutu Agronomicznego. — zob.: *Dzieje studiów rolniczych w Krakowie*, Red.: H. Jurkowska, T. Komornicki, T. Lityński, Kraków, 1965, s. 10–13. Ponadto o studiach rolniczych w Krakowie pisali: H. Jurkowska, Z. Kosiek, T. Lityński, *Studia rolnicze w Krakowie (1890–1964)*, Warszawa 1965; T. Lityński, *Z dziejów 70-lecia studiów rolniczych w Krakowie*, Kraków, 1965, [w:] *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie*, nr 24.

inicjatywą 10 III 1889 r. Senat Akademicki podjął prace nad organizacją nowego kierunku studiów, przedkładając w miesiąc później (6 kwietnia) Ministerstwu Wyznań i Oświaty wstępny projekt statutu studium opracowany przez ówczesnego rektora F. Kasparka. Projekt ten, następnie częściowo znowelizowany przez specjalnie wyłonioną Komisję Rolniczą (3 XII 1889) na podstawie wniosków i sugestii głównie E. Janczewskiego i E. Godlewskiego, uzyskał zatwierdzenie 31 VII 1890 r., a więc już po wydaniu reskryptu cesarskiego z 18 VIII 1889 r., zezwalającego na *aktywowanie nauki rolnictwa w c.k. Uniwersytecie Jagiellońskim* od 1 IX 1890 r. W tym dniu 44 słuchaczy rozpoczęło naukę na Studium Rolniczym UJ².

Tymczasowy, obowiązujący do 1912 r., *statut Studium Rolniczego z językiem polskim wykładowym* wprowadzono w życie od początku roku akad. 1890/91³. Zaczęła działać nowa jednostka naukowo-dydaktyczna uczelni, która stanowiąc — jak to z naciskiem podkreślano — integralną część składową Wydziału Filozoficznego otrzymała, w praktyce, dość znaczną autonomię. Sytuacja ta była następstwem skomplikowanego układu stosunków na Wydziale Filozoficznym, z jego daleko posuniętą *wolnością uczenia się i nauczania* oraz różnorodnością wykładanych dyscyplin. W tych ramach należało usytuować odrębny, zawodo-wo-praktyczny kierunek studiów, o ściśle określonym programie nauczania, z obowiązkowymi egzaminami rocznymi. Rozwiązano te trudności, *nie naruszając zakresu działania przyznanego ustawą Radzie Wydziału i dziekanowi*, poprzez ustanowienie odrębnego organu kolegialnego — stałej Komisji Rolniczej. W jej skład weszli wszyscy profesorowie wykładający na studium oraz trzech profesorów przedmiotów przyrodniczych Wydziału Filozoficznego, mianowani przez dziekana na okres jednego roku. Przewodniczącym komisji został dyrektor Studium Rolniczego, powołany na trzyletnią kadencję przez Ministerstwo Wyznań i Oświaty *spośród profesorów umiejętności rolniczych*. W myśl postanowień statutu Komisja Rolnicza miała być przede wszystkim organem doradczym i opiniodawczym, bowiem głównym jej zadaniem było przedstawienie Radzie Wydziału wniosków i propozycji w sprawach: obsady katedr, regulaminu nauki i egzaminów, programu zajęć. Do obowiązków dyrektora studium, należało *wspieranie profesorów Wydziału Filozoficznego i dziekana w nadzorze nad pracą studium*⁴. Kompetencje dyrekcji i Komisji Rolniczej uległy w praktyce wydatnemu poszerzeniu, przede wszystkim dzięki osobistemu autorytetowi, jakim cieszył się pierwszy i długoletni (1892–1908) dyrektor studium profesor Emil Godlewski, a także grono wybitnych profesorów rolnictwa z Adamem Prażmowskim, Leopoldem Adametzem i Stefanem Surzyckim na czele. Wzrost kompetencji samorządowych organów studium utrwalono w uchwalonym 3 III 1893 r.

² J. Fierich, *Studium Rolnicze (1890–1923). Wydział Rolniczy Uniwersytetu Jagiellońskiego*, Kraków, 1934, s. 1–15; zob. też Arch. UJ, syg. WF II 181.

³ *Statut tymczasowy dla Studium Rolniczego w c.k. Uniwersytecie*, Kraków 1890; przedruk w: *Zbiór ustaw uniwersyteckich*, Kraków 1900, s. 127–133.

⁴ Tamże, s. § 8, s. 131–133.

*Regulaminie podziału urzędowych czynności między Dziekanatem Wydziału Filozoficznego a Dyrekcją Studium*⁵. W myśl regulaminu słuchacze studium, nieuczestniczący w zajęciach innych kierunków Wydziału Filozoficznego w wymiarze przynajmniej do 10 godzin, mieli być uważani za studentów Studium Rolniczego. O ich losie na uczelni decydował dyrektor studium, w którego rękach skupiła się ponadto całość spraw dotyczących organizacji studiów i spraw studenckich, z wyjątkiem rozpatrywania podań o stypendia, ulg od czesnego i zniżek kolejowych.

W następnych latach stosunki pomiędzy Wydziałem Filozoficznym i Studium Rolniczym opierały się na lojalnej współpracy i poszanowaniu nadrzędnej roli wydziału. W miarę powiększania się liczby studentów rolnictwa (z 44 — w roku akad. 1890/91 do 277 — w roku akad. 1920/21) oraz rozbudowy katedr i zakładów doświadczalnych (z 5 — w 1890 r. do 11 — w 1923 r.) wydział stopniowo ograniczał się do akceptowania, zwykle bez dyskusji, przedkładanych wniosków i sprawozdań.

Sytuacja taka nie zmieniła się również po wprowadzeniu w życie 3 V 1912 r. nowego statutu i regulaminu studiów Studium Rolniczego, w których nie podważano zwierzchności Rady Wydziału⁶. Sprawa ta szerzej ujęta została w *Tymczasowym Regulaminie załatwiania ważniejszych spraw Wydziału Filozoficznego* z 23 II 1917 r.⁷ W gestii dyrekcji studium pozostawiono szeroki zakres uprawnień w ważnych sprawach organizacyjnych i dydaktycznych. Przypominając dotychczasowe przepisy o immatrykulacji słuchaczy, nowy regulamin (1912) normował bieg czynności urzędowych w ten sposób, że wszystkie dokumenty dotyczące spraw studenckich, katedr i zakładów rolniczych oraz personelu naukowego, zarówno wpływające jak i wychodzące, miały przechodzić przez kancelarię studium. Równało się to w praktyce z przyznaniem dyrekcji uprawnień dziekanatu z prawem prowadzenia własnej registratury aktowej, przechowywania dokumentacji studenckiej, kontroli i ewidencji egzaminów itp.

Komisja Rolnicza odbywała plenarne posiedzenie raz na miesiąc podejmując uchwały w formie zaleceń skierowanych do dyrekcji studium lub propozycji i wniosków rozpatrywanych następnie przez Radę Wydziału Filozoficznego. Komisja Rolnicza nie posiadała uprawnień do przeprowadzania habilitacji i nadawania stopni doktorskich, ale dzięki jej inicjatywie Wydział Filozoficzny w ciągu 33 lat przyznał *veniam legendi* z zakresu nauk rolniczych 9 docentom oraz wypromował 21 doktorów. Warunki uzyskiwania doktoratu na studium były identyczne z przepisami obowiązującymi na Wydziale Filozoficznym. Zmuszało to absolwentów trzeciego roku studium do wpisania się na czwarty rok studiów filozoficznych.

⁵ Arch. UJ, syg. SR 5.

⁶ *Statut Studium Rolniczego w c.k. Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie wraz z regulaminem nauki i egzaminów*, Kraków 1912; przedruk: K.W. Kumaniecki, *Zbiór najważniejszych przepisów uniwersyteckich*, Kraków 1913, s. 448–483.

⁷ Druk: Kraków 1916, s. 16–18; zob. Arch. UJ, syg. WF II 60.

W miarę rozrastania się agend studium, Komisja Rolnicza zaczęła wyłaniać podkomisje dla załatwiania bieżących spraw dydaktycznych i administracyjnych. Powołano więc cztery komisje egzaminacyjne (1912). Wniosek w tej sprawie składała Rada Wydziału a nominacje podpisywał minister Wyznań i Oświaty⁸. Komisja zw. Mydlnicką (1912) zarządzała majątkiem doświadczalnym w Mydlnikach. Od 1910 r. działała nadto Komisja Praktyk pozostająca w ramach Towarzystwa Kółek Ziemian, lecz związana ze Studium Rolniczym (Kazimierz Rogóyski, Jan Włodek)⁹.

Działalność dydaktyczną rozpoczęło Studium Rolnicze w bardzo trudnych warunkach, uruchamiając zajęcia tylko dzięki pomocy wykładowców Wydziału Filozoficznego (fizyka, chemia, anatomia, geologia) oraz Wydziału Prawa. Dopiero w 1891 r. utworzono pierwsze trzy katedry nauk rolniczych: chemii rolniczej i fizjologii roślin, hodowli zwierząt i mleczarstwa oraz inżynierii rolniczej. W następnym roku (1892) powstały dwie dalsze katedry: uprawy roślin oraz zarządu gospodarstwa domowego — ta ostatnia w 1912 r., została przemianowana na Katedrę Ekonomii Rolniczej. W tych warunkach, wobec szczupłej ilości własnych zakładów i placówek doświadczalnych, bardzo rozległy program nauczania, ogłoszony w nowym statucie Studium Rolniczego z 1912 r. mógł być realizowany tylko dzięki ściślejszej współpracy z innymi katedrami Wydziału Filozoficznego: anatomii porównawczej i fizjologii roślin oraz weterynarii na Wydziale Lekarskim (zlikwidowana w 1935 r.). Studium Rolnicze w znacznie szerszym stopniu, niż to miało miejsce na innych kierunkach, musiało wspomagać się wykładami zleconymi, z których kilka przekształciło się z czasem w stałe katedry. Proces ten postępował jednak bardzo powoli, kolejną bowiem katedrę (II Uprawy Roślin) utworzono dopiero w 1902 r.; dalsze powstały już w końcowych latach istnienia studium: w 1917 r. — Katedra Fizjologii i Żywienia Zwierząt, w 1919 r. — Katedra Leśnictwa i Ogrodnictwa, wreszcie w 1922 r. druga Katedra Maszynoznawstwa i Hodowli Zwierząt¹⁰.

Charakterystyczną cechą struktury organizacyjnej Studium Rolniczego był zespół zakładów i gospodarstw doświadczalnych, użytkowanych zazwyczaj przez kilka katedr. Pierwszą placówką tego typu był ogródek botaniczno-rolniczy, założony w 1890 r. przy Katedrze Botaniki. Pierwotnie zlokalizowano go na placu między Collegium Maius a Collegium Minus, a po wybudowaniu Collegium Agronomicum, przeniesiono (1912) na parcelę przy późniejszej Al. Mickiewicza¹¹. W tym samym roku Studium Rolnicze uzyskało teren na Prądniku Czerwonym, na którym w 1893 r. założono ogród warzywno-owocowy, pole doświadczalne i szkółkę leśną, od 1919 r. pozostającą w gestii Katedry

⁸ Statut Studium Rolniczego..., 1912 r., § 15, § 16, s. 472–473.

⁹ J. Fierich: Studium Rolnicze..., s. 44, 74–76.

¹⁰ Tamże, s. 84–87.

¹¹ Tamże, s. 16.

Leśnictwa. Odrębny status prawny otrzymał *Zakład Rolniczy Doświadczalny* utworzony 1 X 1902 r. Zakład pozostawał pod zarządem kierownika podporządkowanego bezpośrednio dyrekcji studium. Rozbudowę placówek doświadczalnych i szkoleniowych zakończono kupując w latach 1904–1912 gospodarstwo w Mydlnikach (160 ha), które pod zarządem K. Rogóyskiego i Edmunda Załęskiego stało się poważnym ośrodkiem pracy badawczej oraz szkoleniowej w zakresie dyscyplin agro- i zootechnicznych oraz ekonomii rolniczej i maszynoznawstwa¹².

W ciągu 33 lat istnienia Studium Rolniczego (1890/91–1922/23) porządek nauk i egzaminów ulegał zasadniczym modyfikacjom w latach 1912 i 1922–1924 (ta ostatnia wprowadzona w życie już na Wydziale Rolniczym), niezależnie od kilku drobnych korektur wprowadzonych do programu nauczania z inicjatywy Komisji Rolniczej. W latach akad. 1890/91–1911/12 studia rolnicze trwały trzy lata (6 semestrów) i obejmowały po każdym roku obowiązkowe egzaminy promocyjne, z których dwa pierwsze, kursowe — warunkowały przejście na rok następny, ostatni — uprawniał do otrzymania absolutorium.

W odróżnieniu od systemu nauczania na Wydziale Filozoficznym, regulamin z 31 VII 1890 r. wprowadzał przymus uczęszczania na przewidziane programem studiów wykłady i ćwiczenia oraz obowiązek zaliczania przed specjalną Komisją Egzaminacyjną obligatoryjnych egzaminów. Nie złożenie tych egzaminów w ustalonym terminie zmuszało do powtórzenia całego roku. Warunkiem przyjęcia na studia było posiadanie świadectwa dojrzałości; od 1891 r. za zgodą Rady Wydziału przyjmowani byli również absolwenci szkół realnych. Inni uczniowie mogli uczęszczać na wykłady w charakterze nadzwyczajnych słuchaczy, bez prawa składania egzaminów. Po ukończeniu trzyletniego kursu, złożeniu wszystkich egzaminów oraz przedstawieniu krótkiego referatu, np. opisu doświadczenia, studenci otrzymywali absolutorium z wykazem zaliczonych egzaminów. Studium aż do 1912 r. nie wydawało dyplomów¹³.

Studenci uczestniczący w zajęciach Studium Rolniczego należeli do dwóch grup. Jedną grupę stanowili immatrykulowani słuchacze Wydziału Filozoficznego, uczęszczający przynajmniej na 10 godzin wykładów z zakresu filozofii. Druga grupa to uczniowie Studium Rolniczego, którzy ograniczali się wyłącznie do wykładów objętych programem studium. Słuchacze zwyczajni, którzy wykazali się czteroletnimi studiami uniwersyteckimi, mogli na podstawie rozporządzenia o stopniu doktora filozofii z 15 IV 1872 r. oraz regulaminu Wydziału Filozoficznego z 1894 r., ubiegać się o stopień doktora filozofii z zakresu umiejętności rolniczych według *ogólnego schematu kombinacji czyli grup przedmiotów* ustalanych przez Radę Wydziału w 1900 i 1910¹⁴.

¹² *Tamże*, s. 29–45. Zob. też Arch. UJ, syg. SR 32–25.

¹³ *Porządek tymczasowy nauk i egzaminów na Studium Rolniczym w c.k. Uniwersytecie w Krakowie*, Kraków 1890. Przedruk w: *Zbiór ustaw uniwersyteckich*, Kraków 1900, s. 133–147.

¹⁴ *Statut tymczasowy dla Studium Rolniczego w Krakowie...*, s. 131.

Tymczasowy statut i regulamin studiów z 1890 r. został zastąpiony w 1912 r. przez bardziej rozwinięty i nowoczesny program nauczania, opracowany przez E. Godlewskiego i zatwierdzony przez Ministerstwo Wyznań i Oświaty 12 maja tr.¹⁵ Wprowadzono go w życie już od początku roku akad. 1911/12. Poza gruntowną modernizacją treści nauczania oraz bardziej przejrzystym rozplanowaniem wykładów i ćwiczeń, najbardziej istotną zmianą było przedłużenie okresu nauki do czterech lat, tak jak to było na innych wydziałach uniwersytetu. Utrzymano jednak w dalszym ciągu system egzaminów promocyjnych: jedenaście egzaminów na trzech pierwszych latach studiów oraz egzamin końcowy po czwartym roku. Nowy regulamin zapewniał absolwentom, poza świadectwem ukończenia studium, prawo do dyplomu na podstawie przedłożonej pracy, która winna mieć charakter *niewielkiego przyczynku naukowego* i świadczyć o uzdolnieniach kandydata *do krytycznego rostrzysania zagadnień rolniczych*¹⁶. Z przywileju tego skorzystało w latach 1915–1924 tylko kilka osób. Zrównał ich zresztą w oficjalnej tytulaturze reskrypt z 14 III 1917 r., nadając ex post absolwentom studium obowiązujący aż do roku 1922 tytuł (zawodowy) inżyniera rolnictwa¹⁷. Tytuł ten bez potrzeby przedstawiania pracy dyplomowej otrzymali wychowankowie studium (później wydziału) z okresu 21 IX 1922 r.—8 X 1924 r. na mocy rozporządzenia ministra WRiOP z 30 IV 1926 r.¹⁸

W kwietniu 1921 r. przystąpiono do prac nad kolejną, trzecią już reformą studiów rolniczych, wprowadzoną w życie na I i II roku studiów w ostatnim roku istnienia studium, to jest w roku akad. 1922/23. Reformę tą zatwierdziło ministerstwo dopiero 9 II 1924 r.¹⁹ Stało się to już po przekształceniu Studium Rolniczego, na podstawie zarządzenia ministra WRiOP z 18 VIII 1923 r., w Wydział Rolniczy Uniwersytetu Jagiellońskiego²⁰.

I. 2. Kancelaria i opis zespołu

Założenie Studium Rolniczego stworzyło nową sytuacją w jednolitej dotąd praktyce administracyjnej dziekanatu Wydziału Filozoficznego, który część wykonywanych przez siebie agend kancelaryjnych musiał odstąpić dyrekcji studium, zgodnie z zadaniami określonymi w statucie z 9 VI 1890 r. W ciągu pierwszych trzech lat istnienia studium (1890–1892), rozdział tych kompetencji widocznie nie był ściśle określony, bowiem dopiero 3 III 1893 r. wprowadzono

¹⁵ *Regulamin nauki i egzaminów na Studium Rolniczym w c.k. Uniwersytecie w Krakowie*, Kraków 1912. Przedruk: K.W. Kumaniecki: *Zbiory najważniejszych przepisów uniwersyteckich*, Kraków 1913, s. 455–483.

¹⁶ *Tamże*, § 12, s. 469.

¹⁷ Arch. UJ, syg., SR 5: pismo Min. WRiOP do dziekana Wydziału Filozoficznego z 17 II 1922 r.

¹⁸ *Dziennik Urzędowy Min. WRiOP*, R. 1926, Nr 10, poz. 112.

¹⁹ Arch. UJ, syg., SR 5: pismo Wydziału Filozoficznego do Ministerstwa WRiOP z 23 VII 1922 r.

²⁰ *Dziennik Urzędowy Min. WRiOP*, R. 1923, Nr 18, poz. 158.

w życie *Regulamin podziału urzędowych czynności między Dziekanatem Wydziału Filozoficznego a Dyrekcją Studium Rolniczego UJ*²¹. W myśl tych przepisów wszystkie pisma dotyczące studium — z wyjątkiem podań o stypendia, zwolnień od chesnego i o zniżki kolejowe — miały być odtąd kierowane bezpośrednio do dyrekcji studium, która otrzymała jednocześnie prawo prowadzenia i przechowywania we własnej registaturze całej korespondencji, związanej z działalnością studium, w tym również akt sporządzonych *ex officio* przez dziekanat Wydziału Filozoficznego. Zgodnie z tym postanowieniem, kancelaria wydziału przekazywała co pewien czas dyrekcji studium, bruliony i konspekty pism w sprawach studiów rolniczych, umożliwiając kompletowanie pełnej dokumentacji aktowej dotyczącej działalności studium.

Regulamin z 1893 r. nie rozwiązał licznych kłopotów i trudności, z jakimi dyrekcja studium musiała zmagać się przez cały czas swego istnienia. W ciągu pierwszych dwudziestu lat (1890–1910) kancelarię prowadził dyrektor studium — jak podkreślano w memoriale z 1909 r. — często *prywatnymi listami*, posługując się jedynie w pracach manipulacyjnych urzędnikami i bedelami Wydziału Filozoficznego²². Dopiero w 1908 r. dyrekcja otrzymała własne pomieszczenie w nowym gmachu studium (Collegium Godlewskiego) a Ministerstwo Wyznań i Oświaty zezwoliło na zatrudnianie początkowo tymczasowego, a od 1909 r. stałego pracownika kancelaryjnego²³. Mimo ponawianych wielokrotnie starań, nie udało się dyrekcji uzyskać powiększenia obsługi kancelaryjnej studium przynajmniej do dwóch osób, chociaż jej zadania nie różniły się od zakresu działań dziekanatu obejmując m.in.: *badanie dokumentów kandydatów*, załatwianie podań słuchaczy, zatwierdzanie wniosków Komisji Rolniczej, kierowników zakładów, prowadzenie spraw osobowych itd., jak również prowadzenie dziennika podawczego registratury akt, rodowodów i rejestrów słuchaczy, ksiąg statystycznych, dokumentacji egzaminacyjnej itd. Opracowywany w 1916 r. nowy *Regulamin czynności na Wydziale Filozoficznym* określił jeszcze raz stosunek wydziału do studium oraz zakres obowiązków jego kancelarii, nie wprowadzając w zasadzie do ustalonego porządku większych zmian, poza obowiązkiem prowadzenia ksiąg: studenckich, statystycznych czy spisów wykładowców, co kancelaria studium wykonywała od 1890 r.²⁴

Kancelaria Studium Rolniczego przez cały okres swej działalności rejestrowała wszelkie pisma w chronologiczno-numerycznym dzienniku (*protokole*) podawczym, opatrując każde pismo wpływające czy wypływające w kolejny numer oraz symbol studium. Poza rejestracją dziennikową pozostawały protokoły posiedzeń Komisji Rolniczej, księgi: wykładających, statystyczna, wpisów uczniów nadzwyczajnych oraz rodowody słuchaczy i protokoły egzaminacyjne.

²¹ Arch. UJ, syg. SR 5.

²² Arch. UJ, syg. SR 10.

²³ Arch. UJ, syg. SR 10.

²⁴ Arch. UJ, syg. WF II 60.

Akta spraw załatwionych przechowywano w registraturze według systemu dziennikowego, wyłączając do podręcznego użytku niektóre kategorie spraw np. personalne, programy zajęć, rachunki. W 1923 r. registraturę studium przejął nowoutworzony Wydział Rolniczy jako sukcesję martwą, dokonując tylko uzupełniających wpisów w księdze statystycznej.

Akta Studium Rolniczego przejmowało Archiwum UJ kilkakrotnie w latach 1945–1966, łącznie z aktami Wydziału Rolniczego. Główny zasób registratury studium, po usunięciu przez okupanta akt z Collegium Godlewskiego, znalazł się wraz z aktami Wydziału Rolniczego w zbiorach Archiwum Państwowego w Krakowie i stamtąd został przyjęty przez Archiwum UJ w ciągu 1945 r. Pozostałe akta przekazał Wydział Rolniczy w 1951 r., a następnie Wyższa Szkoła Rolnicza w ciągu 1966 r.

Zachowane w Archiwum UJ akta Studium Rolniczego liczą 95 jednostek archiwalnych (3,85 mb.). Dają one pełny obraz działalności pierwszego w dziejach Uniwersytetu Jagiellońskiego studium uniwersyteckiego i zarazem pierwszej na ziemiach polskich uniwersyteckiej placówki powołanej do krzewienia nauk rolniczych. Zespół zawiera szereg cennych materiałów obrazujących działalność Studium Rolniczego, jego katedr i rolniczych zakładów doświadczalnych. Blisko połowa materiałów to dokumentacja studencka, obejmująca rodowody, tzw. karty katalogowe, których drugie egzemplarze mieszczą się w oprawnych katalogach Wydziału Filozoficznego, protokoły egzaminacyjne i kopie dyplomów ukończenia studium.

Składana i przechowywana w porządku chronologiczno-numerycznym registratura Studium Rolniczego została spisana w latach 1947–1948 po jej przejęciu przez Archiwum UJ, bez wprowadzenia zmian w istniejącym układzie akt. W trakcie właściwych prac porządkowych w latach 1965–1966, aktom nadano układ rzeczowy, a z braku wszelkiej pomocy kancelaryjnych, układ ten oparty został o schemat układu akt senatu i wydziałów UJ.

Przy korzystaniu z akt Studium Rolniczego, należy pamiętać, że było ono częścią składową Wydziału Filozoficznego UJ, stąd też w zespole tego wydziału znajdują się zarówno akta organizacyjne studium, jak i te czki akt doktorskich i habilitacyjnych z zakresu nauk rolniczych (syg.: WF II 121, 181, 504). Akta personalne pracowników naukowych i administracyjnych Studium Rolniczego mieszczą się również w zespole akt senackich (syg. S II 619, 620). Wiele cennych informacji dotyczących studium znaleźć można w spuściznach rękopiśmiennych dwóch dyrektorów studium: Emila Godlewskiego oraz Stefana Surzyckiego, znajdujących się obecnie w dziale darów i depozytów Archiwum UJ (syg. D IV i D V). Uzupełnieniem tych materiałów są akta wiedeńskiego Ministerstwa Wyznań i Oświaty przechowywane w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie.